Ба Шурои диссертатсионии 6D.КОА-004 назди Донишгоҳи миллии Тоҷикистон (734025, ш. Душанбе, маҳаллаи Буни Ҳисорак, шаҳраки донишҷӯён, бинои таълимии №8, синфхонаи 102)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Ҷамолиддинов Сухроб Рустамҷонович дар мавзӯи «Асосҳои рақобат дар бозори соҳавии иқтисодиёти миллӣ (дар мисоли бозори молҳои истеъмолии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.1 – Назарияи иқтисодӣ

Масъалаҳои ташаккул ва рушди рақобат дар шароити иқтисоди бозорӣ яке аз самтҳои муҳими таҳқиқоти муосири иқтисодӣ ба ҳисоб меравconfigure. Рақобати самаранок барои рушди бозорҳо, баланд бардоштани самаранокии фаъолияти субъектҳои хоҷагидорӣ, истифодаи оқилонаи захираҳо, беҳтар намудани сифати молу хизматрасониҳо ва таҳкими мавқеи истеҳсолкунандагони ватанӣ аҳамияти муҳим дорад. Дар ин замина, таҳқиқи асосҳои назариявӣ ва методологии рақобат дар бозори молҳои истеъмолии Ҷумҳурии Тоҷикистон дорои аҳамияти назаррас мебошад.

Мавзӯи интихобнамудаи Ҷамолиддинов Сухроб Рустамҷонович ба яке аз масъалаҳои мубрами назарияи иқтисодӣ бахшида шуда, ба омӯзиши қонуниятҳои ташаккул ва рушди муносибатҳои рақобатӣ, арзёбии вазъи бозори молҳои истеъмолӣ, муайян намудани омилҳои таъсиррасон ба шиддатнокии рақобат ва таҳияи самтҳои баланд бардоштани рақобатпазирии бозори мазкур равона гардидааст. Муаллиф таъкид менамояд, ки механизмҳои рақобат дар бозори молҳои истеъмолии Тоҷикистон ҳанӯз пурра ташаккул наёфта, мавҷудияти монеаҳои воридшавӣ ба бозор, унсурҳои монополистӣ, норасоии инфрасохтори муосири бозорӣ ва сатҳи нокифояи фаъолияти инноватсионӣ ба рушди рақобат таъсири манфӣ мерасонанд.

Мақсади таҳқиқот асоснок намудани равишҳои консептуалӣ оид ба ташаккулёбӣ ва мукаммалгардонии асосҳои рақобат дар бозори соҳавии иқтисодиёти миллӣ мебошад. Барои ноил шудан ба ин мақсад дар автореферат масъалаҳои омӯзиши асосҳои илмӣ-назариявии муносибатҳои рақобатӣ, таҳлили тамоюлҳои рушди бозори молҳои истеъмолӣ, муайян намудани омилҳои таъсиррасон ба ташаккули рақобат ва таҳияи самтҳои

тақвияти рақобатпазирии субъектҳои бозор пайгирона ба миён гузошта шудаанд.

Ҷиҳати мусбати таҳқиқот дар он ифода меёбад, ки муаллиф масъалаи рақобатро танҳо дар доираи фаъолияти субъектҳои алоҳидаи хоҷагидорӣ не, балки ҳамчун қисми муҳими низоми бозори соҳавӣ мавриди таҳлил қарор додааст. Дар таҳқиқот рақобат ҳамчун унсури муҳими рушди иқтисоди бозорӣ баррасӣ гардида, робитаи он бо самаранокии бозори молҳои истеъмолӣ ва рушди иқтисоди миллӣ асоснок карда шудааст.

Арзиши назариявии кор, пеш аз ҳама, дар низомбандии муносибатҳои рақобатӣ ва омӯзиши марҳилаҳои ташаккули назарияи рақобат зоҳир мегардад. Яке аз ҷанбаҳои дигари муҳими таҳқиқот таҳияи таърифи муаллифии рақобат мебошад. Дар автореферат рақобат ҳамчун омили ҳаракатдиҳандаи низоми иқтисодиёти бозорӣ ва муносибати иштирокчиёни бозор барои ба даст овардани шароити мусоиди фаъолият дар соҳа арзёбӣ гардидааст. Инчунин, рақобат ҳамчун падидаи дорои хусусиятҳои ҳам харобкунанда ва ҳам созанда, қувваи тақсимкунанда ва муттаҳидкунанда, инчунин омили ҳавасмандкунандаи навҷорисозӣ тавсиф шудааст.

Қобили зикр аст, ки муаллиф ба масъалаи танзими давлатии рақобат низ таваҷҷуҳи махсус зоҳир намудааст. Навгонии илмии таҳқиқот дар як қатор натиҷаҳои назариявию амалӣ ифода меёбад. Аз ҷумла, тамоюлҳо ва хусусиятҳои рушди бозори молҳои истеъмолӣ дар шароити амиқ гардидани муносибатҳои рақобатӣ муайян карда шуда, мушкилоти рушди бозори мазкур аз рӯйи муносибатҳои институтсионалӣ, соҳавӣ ва инфрасохторӣ гурӯҳбандӣ гардидаанд. Ҳамчунин омилҳои боздоранда ва мусоидаткунандаи рушди рақобат муайян карда шудаанд.

Ҷанбаи дигари мусбати автореферат таҳлили вазъи бозори молҳои истеъмолӣ ва нишондиҳандаҳои рушди иқтисодии минтақаҳо мебошад. Муаллиф дар асоси маълумоти оморӣ тағйирёбии нишондиҳандаҳои иқтисодиро таҳлил намуда, мавқеи минтақаҳоро дар ташаккули маҷмуи маҳсулоти минтақавӣ арзёбӣ кардааст. Ин қисми таҳқиқот барои муайян намудани заминаҳои воқеии ташаккул ва рушди муҳити рақобатӣ аҳамияти назаррас дорад.

Муаллиф инчунин ба масъалаи стратегияҳои рақобатӣ таваҷҷуҳи зарурӣ дода, асоси назариявии стратегияи рақобатро ҳамчун модели умумии фаъолияти иқтисодӣ дар муҳити тағйирёбандаи бозор асоснок намудааст. Модели назариявии ташаккули стратегияи рақобатӣ ва самтҳои афзалиятноки баланд бардоштани рақобатпазирии бозори молҳои истеъмолӣ дар асоси такмили механизмҳои институтсионалӣ ва истифодаи имкониятҳои инноватсионӣ пешниҳод гардидаанд.

Дар баробари арзёбии мусбати натиҷаҳои таҳқиқот, ба назари мо, дар оянда таҳқиқотро метавон бо омӯзиши амиқтари таъсири рақамикунонии иқтисодиёт ба муносибатҳои рақобатӣ, истифодаи технологияҳои рақамӣ дар ташаккули афзалиятҳои рақобатӣ ва таҳияи нишондиҳандаҳои мукаммалтари баҳодиҳии рақобатпазирии бозори молҳои истеъмолӣ такмил дод. Ин пешниҳод хусусияти тавсиявӣ дошта, ба мазмун ва самтҳои таҳқиқоти анҷомдодашуда мухолифат намекунад.

Дар маҷмӯъ, автореферати диссертатсияи Ҷамолиддинов Суҳроб Рустамҷонович дар мавзӯи «Асосҳои рақобат дар бозори соҳавии иқтисодиёти миллӣ (дар мисоли бозори молҳои истеъмолии Ҷумҳурии Тоҷикистон)» кори илмии мустақилона анҷомёфта буда, дорои аҳамияти назариявӣ ва амалӣ мебошад. Дар он масъалаи муҳими рушди рақобат дар бозори молҳои истеъмолӣ ҳамаҷониба мавриди таҳқиқ қарор гирифта, мақсаду вазифаҳои гузоштшуда ба тарзи мантиқӣ пайгирӣ гардида, натиҷаҳои назариявӣ, навгонии илмӣ ва пешниҳодҳои амалӣ асоснок шудаанд. Мазмун ва натиҷаҳои дар автореферат инъикосгардида ба ихтисоси 5.2.1. – Назарияи иқтисодӣ мувофиқат буда, таҳқиқот ба талаботи барои диссертатсияҳои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ гузоштшуда ҷавобгӯ мебошад. Аз ин рӯ, автореферати диссертатсияи Ҷамолиддинов Суҳроб Рустамҷонович сазовори баҳои мусбат буда, муаллифи он барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯйи ихтисоси 5.2.1. – Назарияи иқтисодӣ метавонад тавсия карда шавад.

Муқарриз:

доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор, мудири шуъбаи Институти иқтисодиёт ва демографияи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон — Мирсаидов Аброр Бобоевич

Суроға: 734024, Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳри Душанбе, кӯчаи С.Айнӣ 267/1, Телефон: +9(9290) 4446012 E-mail: chirad58@mail.ru

Имзои д.и.и., профессор Мирсаидов А.Б. -ро тасдиқ менамоям:

Инспектори калон оид ба кадрҳои ИИД АМИТ — Махсутшоева З.Д.

«02» 09 соли 2026